

Handläggare
Planarkitekt

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-08-17

Ärendebeteckning
SBN 2026/0093

Samhällsbyggnadsnämnden

Svar på remiss från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet gällande Ändring av detaljplan (2026-2645)

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår att kommunstyrelsen beslutar:

Kommunstyrelsen antar samhällsbyggnadsnämndens yttrande som sitt och överlämnar det till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet som Kalmar kommuns svar på Remiss av promemoria Ändring av detaljplan.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 28 september 2023 att ge Boverket i uppdrag att beskriva och utvärdera regelverket för ändring av detaljplaner samt göra en översyn av gällande rätt och rättstillämpning i fråga om olagliga planbestämmelser (LI2023/03247). Regeringen beslutade den 27 mars 2024 att förlänga tiden för uppdraget och att Boverket även skulle lämna författningsförslag (LI2024/00774). Boverket redovisade uppdraget i rapporten Uppdrag om översyn av regelverket för ändring av detaljplan och av olagliga planbestämmelser (rapport 2024:21).

Regeringen har nu tagit fram en promemoria med förslag till ändrade regler för ändring av detaljplaner. Syftet är att förenkla och effektivisera arbetet med att digitalisera äldre detaljplaner och att skapa bättre förutsättningar för en nationellt enhetlig digital planinformation. Förslaget innebär att reglering från befintliga detaljplaner ska kunna föras över till nya detaljplaner genom ett förenklat planförfarande, utan fullständig omprövning av planens innehåll. Promemorian innehåller också förslag om förändrade regler för samråd, granskning och överprövning i dessa fall samt nya bestämmelser för hur planers syfte ska hanteras vid ändring av detaljplan.

Yttrande

Kalmar kommun är i huvudsak positiv till förslag om ett tydligare och förenklat regelverk för ändring av detaljplaner. Förslagen bedöms kunna bidra till ökad tydlighet, förbättrade förutsättningar för digitalisering av äldre detaljplaner samt en mer effektiv planprocess. Kommunen ser särskilt positivt på ambitionen att skapa ett mer enhetligt system där ändring av detaljplan sker genom att en ny detaljplan antas. Förslaget bedöms kunna minska de tolkningsproblem som i dag kan uppstå vid ändringar av äldre planer samt ge bättre förutsättningar för framtida förvaltning av planinformationen. Samtidigt ser Kalmar kommun ett behov av vissa ytterligare förtydliganden.

Kalmar kommun bedömer att det föreslagna förenklade förfarandet kan bli ett värdefullt verktyg, särskilt vid digitalisering av äldre detaljplaner och vid ändringar av begränsad omfattning. Förslaget bygger i stor utsträckning på möjligheten att föra över reglering från en befintlig detaljplan till en ny detaljplan utan fullständig omprövning, under förutsättning att regleringen inte innebär någon ändring eller endast vissa mindre justeringar. Samtidigt framgår att bedömningen av vad som utgör en ändring ska göras i det enskilda fallet. Detta riskerar att skapa osäkerhet i tillämpningen. Promemorian innehåller flera exempel på åtgärder som kan omfattas av den förenklade prövningen, men det saknas tydligare vägledning för var gränsen går mellan en tillåten anpassning och en faktisk ändring av planens innehåll. Det finns därför en risk att bedömningarna kommer att skilja sig mellan kommuner. För att främja en likvärdig och rättssäker tillämpning nationellt anser kommunen att det finns behov av ytterligare vägledning eller fler exempel som tydliggör gränsdragningen mellan en tillåten precisering eller anpassning och en sådan ändring som kräver fullständig prövning.

I skälen till promemorians förslag om att en detaljplan ska ändras genom att en ny detaljplan antas framgår det att ändring av huvudmannaskap i en detaljplan kommer behöva ske genom att en ny detaljplan antas. Det anges dock inte någon anledning till att denna ändring inte ingår i de åtgärder som enligt förslaget får genomföras med ett förenklat förfarande. Det finns idag ett stort antal orter där kommunen i praktiken har tagit över driften av de allmänna platserna, men där det fortfarande gäller äldre detaljplaner (byggnadsplaner) med enskilt huvudmannaskap. Då en ändring från enskilt huvudmannaskap till kommunalt huvudmannaskap näst intill alltid enbart utgör en ändring av formell karaktär anser Kalmar kommun att även en sådan ändring ska göras med det förenklade förfarandet som utredningen föreslår.

Kalmar kommun konstaterar att lantmäterimyndigheten kommer att vara den enda myndighet som ska få planförslaget vid samråd med ett förenklat förfarande. Det är bra att lantmäterimyndighetens uppgifter vid samråd enligt det förenklade förfarandet tydliggörs, men även om uppgiften är mer begränsad än vid andra förfaranden finns det ingen anledning att reglera lantmäterimyndighetens roll hårdare än vad som görs vid samråd enligt andra förfaranden. Att i stället använda samma skrivning som idag finns i inledningen av 5 kap 15§ PBL ("Under samrådet ska lantmäterimyndigheten särskilt") skulle tydliggöra lantmäterimyndighetens uppgift utan att hindra myndigheten från att påpeka andra uppenbara brister i planförslaget som uppmärksammas vid myndighetens granskning. En sådan ändring av förslaget kan bidra till en högre kvalitet på nya planer som tas fram med det förenklade förfarandet utan att leda till något merarbete av betydelse för vare sig lantmäterimyndigheten eller kommunen.

Det noteras att samråd vid förenklat förfarande föreslås begränsas till lantmäterimyndigheten samt berörda fastighetsägare och innehavare av särskild rätt inom planområdet. Det framgår dock inte tydligt vilken roll länsstyrelsen ska ha i dessa ärenden. Det står att länsstyrelsen inte får överpröva den reglering som omfattas av den förenklade prövningen, men innebär det att länsstyrelsen ska samrådas med och få antagandebeslutet? Kommunen efterfrågar därför ett förtydligande av om länsstyrelsen även fortsättningsvis ska ges del av planhandlingarna för kännedom eller om myndigheten helt kan utelämnas från processen när ett förenklat förfarande används. Ett sådant förtydligande skulle minska risken för olika tillämpning mellan kommuner.

Kalmar kommun noterar vidare att det inte anges någon minsta samrådstid för det förenklade förfarandet. Det framgår heller inte om kungörelse ska tas fram eller hur ett samråd ska hållas. Det är kanske frågor som kommer i nästa skede när Boverket ska ta fram en vägledning för ett förenklat förfarande, men kommunen anser att det vore värdefullt med ett förtydligande om ramarna för hur samråd ska hållas.

Det finns heller inga övergångsbestämmelser om att pågående ändringar av detaljplaner får göras klart. Kalmar kommun tycker att det ur ett effektivitetsperspektiv vore bra om det fanns, åtminstone under en begränsad tid. Om ändringen inte är antagen då den nya lagstiftningen träder i kraft måste annars processen börja om som en ny detaljplan enligt vår tolkning av förslaget.

Bilagor

Remiss av promemoria Ändring av detaljplan
Promemoria Ändring av detaljplaner

Kommunstyrelsen

§ 132

Yttrande över remiss av promemoria Ändring av detaljplan

Dnr KS 2026/0494

Handlingar

Utdrag ur samhällsbyggnadsnämndens protokoll den 24 september 2026, § 117.

Samhällsbyggnadskontorets tjänsteskrivelse den 17 augusti 2026.

Remiss av promemoria Ändring av detaljplan.

Promemoria Ändring av detaljplan.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 28 september 2023 att ge Boverket i uppdrag att beskriva och utvärdera regelverket för ändring av detaljplaner samt göra en översyn av gällande rätt och rättstillämpning i fråga om olagliga planbestämmelser (LI2023/03247). Regeringen beslutade den 27 mars 2024 att förlänga tiden för uppdraget och att Boverket även skulle lämna författningsförslag.

Regeringen har nu tagit fram en promemoria med förslag till ändrade regler för ändring av detaljplaner. Syftet är att förenkla och effektivisera arbetet med att digitalisera äldre detaljplaner och att skapa bättre förutsättningar för en nationellt enhetlig digital planinformation. Förslaget innebär att reglering från befintliga detaljplaner ska kunna föras över till nya detaljplaner genom ett förenklat planförfarande, utan fullständig omprövning av planens innehåll. Promemorian innehåller också förslag om förändrade regler för samråd, granskning och överprövning i dessa fall samt nya bestämmelser för hur planers syfte ska hanteras vid ändring av detaljplan.

Samhällsbyggnadsnämnden har tagit fram ett förslag till yttrande över promemorian.

Beslut

Kommunstyrelsen antar samhällsbyggnadsnämndens yttrande som sitt och överlämnar det till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet som Kalmar kommuns svar på remiss av promemoria Ändring av detaljplan.

Kommunstyrelsen

UTDRAG

Sammanträdesdatum
2026-10-06

Sekreterare

Anette Mellström

Justeras

Johan Persson
ordförande

Roger Holmberg